

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

**ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

Кафедра дошкільної освіти і педагогічних інновацій

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
(в літніх оздоровчих таборах)**

Житомир-2019

УДК 37.091.33 (075.8)

*Рекомендовано до друку Вченою радою Житомирського державного
університету імені Івана Франка.
(лютого 20019 р., протокол №)*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Бойко І.І. – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології КЗ «Житомирський обласний ІППО» ЖОР;

Шигонська Н.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри «Сестринська справа» Комунального вищого навчального закладу «Житомирський медичний інститут» Житомирської обласної ради.

Методичні рекомендації з педагогічної практики (в літніх оздоровчих таборах)/ Укладачі Т. С. Гужанова, Н. Ю. Рудницька – 2-ге вид., перероб. і доп. – Житомир, 2019 - 40 с.

Дані методичні рекомендації розроблено для студентів інститутів та факультетів університету, що готуються проходити літню педагогічну практику. У методичних рекомендаціях висвітлено мету, завдання, зміст і особливості організації та проведення літньої педагогічної практики.

УДК 37.091.33 (075.8)

© Гужанова Т.С., Рудницька Н.Ю. 2019

ЗМІСТ

1Розділ1 Сутність, завдання та зміст літньої педагогічної практики.	3
1. 1. Сутність і особливості літньої соціально-педагогічної практики.	4
1. 2. Завдання літньої соціально-педагогічної практики:.....	7
1. 3. Зміст літньої соціально-педагогічної практики:	8
Розділ 2. Організаційно-методичні засади діяльності студента-практиканта.	9
2. 1. Орієнтовні знання, уміння і навички педагога-організатора літнього відпочинку дітей.....	9
2.2 Педагогічні основи періодів зміни в літньому оздоровчому таборі.....	11
2.3. Функціональні обов'язки організатора літнього дитячого відпочинку в оздоровчому закладі:	13
2.4. Пам'ятка з техніки безпеки під час роботи з дітьми у таборі.....	14
2. 5. Реквізит студента-практиканта.....	14
2. 6. Перелік методичних матеріалів для роботи в літньому оздоровчому таборі.	15
2. 7. Звітна документація	15
Додатки	17
Додаток 1. Схема написання характеристики на студента-практиканта..	17
Додаток 2. Орієнтовний зразок написання звіту.....	18
Додаток 3. Педагогічний щоденник.....	19
Додаток 4. План-сітка.....	22
Додаток 5. Орієнтовані назви та девізи дитячих загонів.....	25
Додаток 6. Закони життя в літньому оздоровчому закладі.....	26
Додаток 7. Календар літа.....	27
Додаток 8. Методичні поради з організації ігор.....	30
Додаток 9. Методична література на допомогу студенту-практиканту.....	31
Додаток 10. Методичні рекомендації щодо проведення КТС.....	31
Додаток 11. Схема аналізу колективної творчої справи.....	36
Додаток 12. Орієнтовні форми виховної роботи в ЛОТ.....	37
Додаток 13. Медичні обстеження.....	39
Додаток 14. Зразок відношення.....	39

Розділ 1. Сутність, завдання та зміст літньої педагогічної практики.

1. 1. Сутність і особливості літньої педагогічної практики.

На сучасному етапі національного відродження суспільства відбувається становлення нової системи освіти і виховання, орієнтованих на входження України у світовий освітній простір.

У Законі України «Про Освіту» вказується, що метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу Українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору.

У зв'язку з цим особливу увагу необхідно приділяти вихованню учнівської молоді, організації її змістовного дозвілля. Тому студентам, які готуються проходити літню педагогічну практику, слід наполегливо оволодівати комплексом знань, умінь і навичок, необхідних для організації літнього відпочинку дітей.

Базами проведення практики є дитячі оздоровчі табори, позашкільні виховні заклади та установи (будинки творчості, станції технічної творчості, спеціальні школи, екскурсійно-туристичні заклади), підліткові та юнацькі клуби при ЖЕУ, дитячі лікарні, дитячі притулки, відділи у справах сім'ї і молоді при держадміністрації, відділи кримінальної міліції у справах неповнолітніх на посадах стажистів, помічників, вихователів, педагогів-організаторів.

До практики допускаються студенти, які:

- взяли участь в інструктивно-методичному семінарі з літньої педагогічної практики;
- пройшли інструктаж з техніки безпеки та з питань охорони життя і здоров'я дітей;
- розробили папку-скарбничку з конспектами виховних занять (не менше 20), посібниками, прикладами ігор, пісень тощо;
- пройшли медичний огляд.

Після отримання допуску студенти отримують направлення на педагогічну практику в літні оздоровчі табори, де працюють на посаді організатора дитячого дозвілля, педагога-організатора, фізрука, музичного керівника. Кожний практикант закріплюється на час практики за окремим загоном, групою.

Літня педагогічна практика є першим етапом самостійної педагогічної діяльності студентів. Протягом періоду проходження практики вони знаходяться у постійному спілкуванні з дітьми, виконуючи обов'язки педагога-

організатора чи вихователя, що вимагає від них сумлінної праці, організованості, мобілізації всіх сил, знань, умінь.

Літня практика є школою нагромадження життєвого й педагогічного досвіду, знаходження оптимального розв'язання багатьох проблем життя і діяльності літнього оздоровчого закладу (ЛОЗ), загону, ланки. Під час практики студенти не мають можливості користуватися систематичною допомогою і підтримкою працівників кафедр педагогіки, психології, педагогічної майстерності і соціальної педагогіки, інноваційних технологій освіти і виховання, методистів спеціальних кафедр, що зобов'язує їх старанно готуватися до роботи в літніх оздоровчих закладах, засвоюючи теоретичні знання і практичні вміння роботи з дітьми, готувати різні методичні матеріали, необхідні для проведення зборів, свят, вогнищ, зустрічей, бесід тощо.

Літня педагогічна практика не лише завершує практичне засвоєння студентами технології виховної роботи, але і створює умови для активного вправляння у проведенні різноманітних видів виховної діяльності.

Ця практика вимагає від студентів глибоких і всебічних знань вікових та індивідуальних особливостей дітей, рівня їх вихованості, їх інтересів, прагнень, потреб. Саме в ході даної практики у студентів формуються вміння творчо застосовувати педагогічну теорію, здійснювати багатоваріантне планування своєї діяльності і діяльності дитячого колективу.

Самостійна робота в якості педагога-організатора, вихователя, соціального працівника виступає важливим етапом становлення майбутнього педагога. Досвід підтверджує, що ситуація повної відповідальності за життя і діяльність дітей вимагає від студентів певних умінь, особливо організаторських, педагогічних якостей особистості, які вони не завжди могли розвинути під час попередніх етапів педагогічної практики у школі. Стажерський характер практики, коли на її період студенти стають самостійними вихователями і керівниками дитячих колективів, рівноправними членами педагогічного колективу закладу, сприяє більш глибокому проникненню у суть педагогічної діяльності, адаптації студентів до нової ролі, дає можливість їм відчувати себе повноцінними педагогами. Вони усвідомлено активізують фонд дієвих знань, апробують професійні вміння і навички, вступають у самостійні взаємовідносини з дітьми, несуть повну відповідальність за всю багатогранну роботу.

Самостійна педагогічна діяльність розвиває у студентів почуття відповідальності за доручену справу, зміцнює любов до педагогічної професії, сприяє формуванню таких якостей, як почуття обов'язку, вимогливість до себе, наполегливість. Літня практика зближує студентів з дітьми, допомагає глибше зрозуміти їх вікові особливості, індивідуальні якості, виробляє вміння вільного спілкування з ними, прийняття оптимальних рішень у тих чи інших педагогічних ситуаціях.

Знання і вміння, особистісні якості, сформовані чи розвинені у процесі підготовки і проходження літньої соціально-педагогічної практики, будуть необхідні студентам і в школі. Так, вони практично засвоюють основні принципи планування виховної роботи у дитячому колективі, розширюють і закріплюють вміння організації суспільно корисної праці школярів, їх

самообслуговування, реалізують у педагогічній практичній діяльності отримані знання і вміння проведення екскурсійної, спортивно-туристичної, історико-краєзнавчої роботи. Саме під час літньої соціально-педагогічної практики їм надається прекрасна можливість набувати навичок у проведенні різноманітної освітньо-виховної діяльності: свят, конкурсів, вікторин, спортивних естафет тощо, особливо, коли брати до уваги, що більшість з них організуються у формі колективних творчих справ.

Виховна робота в літньому оздоровчому закладі має ряд специфічних особливостей порівняно з виховним процесом у школі.

По-перше, виховний процес в ЛОЗ планується і здійснюється з урахуванням того, що діти повністю відірвані від сім'ї і батьківського піклування. Тому на педагогічний колектив покладається завдання забезпечити повноцінне життя і виховання дітей.

По-друге, всі види виховної діяльності здійснюються в тимчасових різновікових дитячих колективах, з різним соціальним досвідом дітей, із різних умов життя і виховання, із сільської або міської місцевості; діти проживають у колективах, створених в умовах літа, з певним оздоровчим режимом дня.

По-третє, виховна робота будується на принципах добровільної участі дітей у різних справах, у вільному виборі ними занять. Це передбачає створення вихователями варіативних програм діяльності.

По-четверте, короткотривалий термін існування колективу вимагає чіткого початку і завершення літньої зміни, обов'язкової оцінки діяльності кожної дитини, надання дітям можливості бачити і розуміти результати своєї праці.

По-п'яте, значні виховні можливості має і сам тимчасовий дитячий колектив. У новому оточенні, під час активного спілкування інтенсивніше, повніше розкривається особистість дитини, інколи в таких умовах можна швидше помітити те, що в школі залишається прихованим, тобто краще вивчити і зрозуміти дитячу психологію.

Соціально-психологічний клімат, моральна атмосфера ЛОЗ, доброзичливе ставлення однолітків і вихователів до кожної дитини сприяють самоствердженню тих дітей, які у шкільному житті вважалися „важкими”.

У літньому оздоровчому закладі діти більш самостійні, ніж удома. Тут значно менше регламентацій, менше людей, що стримують прагнення до самостійності, і більше умов, що стимулюють творчий розвиток, ініціативу, кмітливість, активність дитини.

По-шосте, у виховному процесі ЛОЗ беруть участь як професійні педагоги, так і представники інтелігенції, трудових колективів, студенти, які часто будують свої стосунки з дітьми на основі педагогічної інтуїції і власного менталітету.

По-сьоме, виховний процес у ЛОЗ здійснюється у сприятливих умовах природного середовища і соціального оточення. Усе, що є навколо, може стати зоною дитячої турботи, загонової дії. Оздоровчий заклад і його околиці – нове, незнайоме для дитини оточення. Воно, звісно, приваблює дитину, і треба їй допомогти пристосуватися до нього. Що тут було раніше – багато століть тому,

під час минулої війни? Проаналізувати елементи народної культури, звичаї, розвиток життя протягом століть тощо.

Водночас необхідно постійно дбати про безпеку життя дитини у природному й соціальному мікро та макросередовищі.

По-восьме, виховна робота з дітьми має забезпечити дотримання ними режиму дня, порядку і чистоти спальних приміщень, чистоту білизни, виконання санітарно-гігієнічних вимог. Особливо уважно слід організовувати виховну роботу із збереження стану здоров'я дітей, профілактики захворювань, створення порядку та затишку у спальних приміщеннях, ігрових кімнатах, кінозалах, місцях відпочинку. Значне місце у виховній роботі з дітьми відводиться культурі харчування.

По-дев'яте, особливістю виховної роботи в ЛОЗ є оздоровлення дітей з використанням річок, озер, моря, лісу, екскурсій, туристичних походів та прогулянок. Саме тут має бути чітка робота із самозбереження життя і здоров'я дітей і вихователів, попередження можливого травматизму і захворювань.

По-десяте, велика кількість виховних завдань, що їх необхідно вирішувати протягом зміни, створюють напружений ритм роботи всього педагогічного колективу, мобілізують його творчі сили і допомагають у досягненні головної мети: оздоровлення дітей, створення у них доброго емоційного настрою, привнесення почуття гри, романтики в їхнє повсякденне життя; виявлення інтересів, захоплень дітей, розвиток бажання дістати нові знання, вміння, навички; навчання діяти в колективі; залучення до трудових справ на користь і радість оточуючих.

При організації даного виду практики слід враховувати її особливості. На завдання, зміст, орієнтовний графік роботи практиканта впливатиме фактор самостійності та особливості нормованості педагогічної діяльності студента в період практики.

Успішне розв'язання відповідальних і складних завдань, що стоять перед кожним студентом-практикантом, залежить від підготовки до роботи в літньому оздоровчому закладі. Тому до виїзду на практику студенти мають можливість :

- підібрати літературу з питань виховання, організації літнього відпочинку учнівської молоді;
- взяти участь в триденному інструктивно-методичному зборі студентів–практикантів вузу;
- систематично збирати матеріали до проведення виховних заходів: свят, бесід, зборів, вогнищ, фестивалів тощо.

1. 2. Завдання літньої педагогічної практики:

- засвоєння інноваційних педагогічних технологій організації літнього відпочинку і оздоровлення дітей;
- розширення і поглиблення науково-теоретичних знань студентів з педагогіки, психології, спеціальних дисциплін в процесі проведення виховної роботи зі школярами;

- ознайомлення студентів з умовами роботи та правилами внутрішнього розпорядку закладу; встановлення ділових контактів з колегами по роботі;
- вивчення індивідуально-вікових особливостей вихованців, рівнів розвитку їх груп, соціальних і природних умов для організації розвиваючої життєдіяльності та змістовного відпочинку дітей в літній період;
- громадянське виховання дітей на основі народних традиції, звичаїв, обрядів;
- формування досвіду здорового способу життя та зміцнення здоров'я дітей;
- удосконалення власної педагогічної майстерності: ведення психолого-педагогічного щоденника, оволодіння методиками і технологіями особистісної та колективної творчої діяльності, поповнення свого методичного фонду новими матеріалами по виховній роботі в літній період;
- розвиток умінь вибрати найефективніші методи і прийоми колективної та індивідуальної роботи з вихованцями;
- самоаналіз власної діяльності, відображений у педагогічному щоденнику, звіті студента-практиканта.

1. 3. Зміст літньої педагогічної практики:

- ознайомлення зі складом загону, перевірка готовності дітей до перебування в літньому оздоровчому закладі (забезпечення необхідним одягом, взуттям, предметами особистої гігієни, наявність медичної картки та ін.);
- планування життєдіяльності колективу, розробка колективних творчих справ;
- проектування особистісного розвитку кожної дитини;
- складання плану роботи загону на зміну і на кожний день з урахуванням індивідуальних особливостей та інтересів дітей;
- робота з активом дитячого колективу, інструктаж і перевірка його роботи;
- проведення колективних видів роботи: загонних зборів, лінійок, вогнищ, конкурсів, змагань тощо;
- розробка і впровадження авторських проєктів роботи дитячого колективу;
- проведення туристських походів, екскурсій, змагань з орієнтування на місцевості;
- організація природознавчої роботи, збір краєзнавчого матеріалу для куточків та виставок, обладнання живого куточка;
- розучування нових пісень, танців, організація ігор для дітей;
- виконання адміністративних функцій (контроль за дотриманням режиму і розпорядку дня, виконання санітарно-гігієнічних правил, заходів, спрямованих на зміцнення здоров'я і охорону життя дітей, організація чергування на різних постах, ділянках і т. п.);
- самоаналіз власної системи роботи.

Розділ 2. Організаційно-методичні засади діяльності студента-практиканта.

2. 1. Орієнтовні знання, уміння і навички педагога-організатора літнього відпочинку дітей.

Організація колективу загону. Уміти провести лінійку, організувати виконання КТС, спланувати роботу загону, організувати змагання, конкурс, провести збір, вогнище, свято, екскурсію.

Знати сучасні дитячі пісні, ігри, танці і вміти їх розучувати з дітьми.

Моральне виховання. В доступній формі з урахуванням вікових особливостей дітей продовжувати роботу по формуванню у них почуття любові до України, гордості за свій народ. Формувати відповідальне ставлення до праці, гуманізм, колективізм.

Уміти проводити бесіди на морально-етичні теми, про дружбу і товаришування, чесність і правдивість, чуйність, ввічливість. Вчити дітей дорожити честю загону, думкою колективу і товаришів; вірно оцінювати свої успіхи і недоліки, вчити жити і працювати в колективі.

Привчати сумлінно виконувати доручення, завжди бути уважними, ввічливими, охайними, скромними, чуйними, уміти бачити свої помилки і виправляти їх, боротися з несправедливістю, упертістю, зазнайством.

Трудове виховання. Уміти організувати самообслуговування, працю по благоустрою території, спортивного майданчика, бігових доріжок, створенню ігротек.

Знати і вміти організувати різноманітну трудову діяльність (трудоий десант, ремонтні бригади, побутовий комбінат) і вміти використати її з метою трудового виховання дітей.

Уміти провести інструктаж з організації і виконання трудових завдань.

Технічна творчість. Вивчати інтереси і здібності дітей до технічної творчості, вміти залучати їх до технічних гуртків (авіамодельний, фото, радіо, „Умілі руки” тощо).

Уміти проводити бесіди про досягнення в науці та техніці, вечори, конкурси, вікторини, випускати радіо або фотогазету, бюлетені тощо.

Краєзнавство і туризм. Знати історію краю і вміти ознайомити дітей з нею. До від'їзду до літнього оздоровчого закладу познайомитися з районом його розташування, вивчити маршрути походів, екскурсій. Відомості про район можна одержати з літературних джерел, від керівника закладу, місцевих органів управління та шляхом особистого знайомства з даною місцевістю. На основі одержаних даних уміти скласти карту-схему краєзнавчих і туристських маршрутів для вихованців свого загону.

Уміти організувати одноденний та дводенний походи (визначити завдання походу, маршрут, скласти план, розподілити обов'язки між учасниками, підготуватися до нього та ін.). Знати норми допустимого навантаження для дітей в туристських походах і дотримуватись їх. Знати, що необхідно взяти з собою в похід кожному учаснику і всьому загону.

Уміти орієнтуватися на місцевості, читати топографічні карти і робити схему маршруту, користуватися компасом, ходити по азимуту, вибирати місце для відпочинку, швидко розводити вогнище, обладнати місце для ночівлі тощо.

Екологічна, природоохоронна робота. Знати рослинний і тваринний світ. Уміти організувати і провести екскурсію в природу, оформити колекції і гербарії. Знати основні лікарські рослини і час їх збирання. Уміти виконувати найпростіші види сільськогосподарських робіт, користуватися відповідним інструментом. Знати шкідників городу, саду, лісу, поля і способи боротьби з ними.

Уміти підготувати і провести свято квітів, лісу, рибалки, організувати роботу юних друзів природи.

Організація фізкультурно-оздоровчої роботи. Розвивати у дітей потребу займатися спортом, бажання вести здоровий спосіб життя. Уміти організувати фізкультурно-оздоровчу роботу в загоні згідно режиму дня.

Уміти плавати і організовувати купання дітей у ставку, озері, на річці, в морі з дотриманням усіх необхідних норм безпеки.

Уміти провести ранкову гімнастику з дітьми різного віку, здійснювати контроль за дотриманням режиму дня, правил особистої гігієни.

Знати правила спортивних ігор (волейбол, баскетбол, теніс, футбол та ін.) вміти провести спортивні змагання в загоні з легкої атлетики, спортивних ігор, плавання тощо. Уміти вести облік спортивних досягнень загону, окремих вихованців.

Санітарно-оздоровча робота. Знати правила особистої гігієни, загартування дітей. Уміти надавати першу медичну допомогу при переломах, тепловому або сонячному ударах, опіках, укусах тварин, комах.

Уміти красиво заправляти ліжко і навчати самообслуговуванню та охайності своїх вихованців.

Естетичне виховання. Знати і навчити дітей користуватися природним матеріалом при оформленні приміщень, території, місць проведення масових свят; знати дитячі пісні, танці, вміти їх розучити з дітьми свого загону. Уміти організувати художню самодіяльність у загоні, керувати одним із гуртків художньої самодіяльності (театральним, вокальним, танцювальним, художнім, народно-декоративних промислів та ін.).

Уміти організувати і провести фестивалі пісні і танцю, карнавали, виставки образотворчого і прикладного мистецтва, дні поезії, зустрічі з відомими композиторами, поетами, письменниками, художниками. Добре знати твори поетів і вміти їх читати виразно. З метою естетичного виховання дітей використовувати кіно, телебачення, радіо, художню літературу, твори музичного, образотворчого, народного мистецтва.

Знати правила культурної поведінки і прищеплювати їх своїм вихованцям.

Вирішення виховних завдань у різновікових дитячих об'єднаннях (а саме з такими товариствами дітей мають справу педагоги-організатори в ЛОЗ та інших соціально-педагогічних закладах) обов'язково має спиратися на віковий підхід у формуванні особистості. Урахування вікових особливостей дозволяє досить гнучко коригувати зміст, методи та форми виховної роботи з дітьми, не змінюючи загальної стратегії виховання.

Отже, здійснення вікового підходу до виховного процесу в умовах ЛОЗ передбачає:

- постійну увагу до вікових особливостей дітей і підлітків, своєрідності їхнього духовного світу, піклування про гарний емоційний і фізичний стан кожного вихованця;
- урахування протиріч розвитку особистості, спричинених віковими змінами, акселерацією, екологічними катаклізмами тощо;
- побудова системи виховної роботи відповідно до психологічних особливостей дітей кожного вікового періоду.

2.2 Педагогічні основи періодів зміни в літньому оздоровчому таборі

Табірна зміна поділяється на три *періоди*: *організаційний, основний, підсумковий*. Вони об'єднані однією метою – тісна співпраця старших і дітей в кожній колективній справі, розвиток ініціативи дітей, створення атмосфери радості та творчості в дитячих колективах.

Організаційний період розпочинається з моменту заїзду дітей у табір і триває 3-4 дні, коли колективу ще немає, а є організаційна одиниця – загін, в якому об'єднали дітей за певним віком та врахували рівну кількість хлопчиків і дівчаток. Діти відчувають стан адаптації, загальної емоційної напруги, спричинений недостатністю інформації про закони, норми, вимоги нового колективу, про його членів, вожатих, своє можливе місце в колективі.

Мета організаційного періоду: розкрити перспективи діяльності дітей в таборі, закласти основи тимчасового дитячого колективу, враховуючи минулий досвід дітей і традиції табору.

Завдання вожатого: проаналізувати якісний склад дітей, рівень їх умінь і навичок організаторської діяльності, інтересів і захоплень; познайомити дітей з законами та традиціями табору; розробити єдині педагогічні вимоги до виконання режиму дня, дисципліни в таборі, створити творчу атмосферу діяльності, сформувати органи дитячого самоврядування, визначити стиль взаємовідносин у колективі.

Мета діяльності вожатого в організаційний період – згуртувати дитячий колектив для того, щоб зробити його у подальшому інструментом виховання особистості; організувати життя дітей. Від того, як вожатий проведе організаційні дні, залежатиме успіх його роботи.

Тому вожатий в організаційний період повинен:

- розмістити дітей і впорядкувати їх речі;
- провести екскурсію по табірному містечку;
- провести вечір-знайомство, розповісти про традиції табору;
- ознайомити з правилами спілкування в загоні;
- провести організаційний збір загону, розподілити доручення, розподілити дітей на ланки (екіпажі);
- обрати творчий актив, придумати назву загону, пісню і девіз;
- провести обговорення дитячих справ і скласти план роботи на зміну.

Рекомендовані види й організаційні форми діяльності:

- гра (на знайомство і спілкування, вечір знайомств, вогник дружби, вогник знайомства);

- організаційно-громадська (випуск стіннівки „Здрастуй, табір!”, чергування в їдальні та таборі, виконання доручень, вибори активу, щоденне підбиття підсумків табірної доби);
- трудова (самообслуговування, чергування в їдальні, благоустрій території, операція „Затишок”);
- художньо-творчі (концерт „Ромашка”, мальований фільм, концерт-блискавка);
- інтелектуальна (турнір, конкурс ерудитів);
- пізнавальна (екскурсія по табору, бесіди з краєзнавства);
- фізкультурно-спортивна (зарядка, проведення веселих змагань).

Основний період табірної зміни триває після закінчення організаційного до моменту настання підсумкового (3-4 дні до в'їзду дітей). У цей період дитячий колектив відчуває різний психологічний стан. Діти об'єднуються в групи для досягнення висунутих перспектив, бачать себе частиною цілого колективу – загону. Вони проявляють товарищескість, взаємодопомогу, вимогливість, підвищується статус тих дітей, які діють в інтересах колективу.

Мета основного періоду:

- домогтися створення виховної системи в загоні;
- сприяти розвитку особистості кожної дитини на основі розвитку колективу та міжособистісних стосунків;
- домогтися пізнавального характеру кожної справи;
- розвивати організаторські вміння і навички через систему доручень (актив, тимчасові об'єднання, традиційні доручення, змінність активу);
- домогтись виконання режимних моментів, єдиних вимог;
- організувати взаємодію з загонами і службами табору.

Мета діяльності вожатого в основний період – перетворити колектив загону на інструмент цілеспрямованого формування певних якостей особистості у дітей, що входять до його складу.

Тому завжди вожатий повинен пам'ятати такі заповіді:

1. Посмішка і гарний настрій – основа успіху.
2. Говори чітко, коротко, голосно.
3. Вожатого повинні бачити всі.
4. Заздалегідь знайди собі помічників.
5. Підбираючи ігри, подумай про вік дітей.
6. Ніколи не принижуй людську гідність.
7. Будь готовим запропонувати іншу гру, справу, якщо перша не вдалася.
8. Вожатий вболіває за всіх.
9. Вміє підбадьорювати і похвалити.
10. Завжди будь охайним, чистим, усміхненим.

Рекомендовані види й організаційні форми діяльності:

- конкурси, огляди, змагання з різних видів діяльності, які сприяють самовизначенню загонів, що проявляють перші колективні емоції, першу спільну радість;

- справи комплексного характеру (день миру, день пам'яті, операція „Наш друг – природа”, день милосердя);

- організаційно-громадська діяльність (колективне планування діяльності загону, дружини, збір з планування роботи, участь у роботі творчих груп, ради справи);

- трудові справи, самообслуговування, чергування в їдальні, по табору, благоустрій території.

Підсумковий період табірної зміни розпочинається за 3-4 дні до її закінчення та від'їзду дітей. Колектив перетворюється на інструмент індивідуального розвитку кожного з його членів, коригування його соціального досвіду, розвитку творчої ініціативи. Стає більш ефективною діяльність органів самоврядування, зростає самостійність активу з його добровільними помічниками.

Мета підсумкового періоду: підвести підсумки діяльності дітей у таборі.

Завдання вожатого:

- проаналізувати виховну роботу в загоні, виявити причини успіхів і невдач;

- дати оцінку діяльності органів дитячого самоврядування;

- визначити перспективи діяльності загону.

Підбиття підсумків зміни:

- аналіз проведених справ;

- вогнище, бесіди;

- прибирання території;

- підготовка спальних корпусів;

- від'їзд дітей.

В основі справ цього періоду лежить моральний заряд, традиції доброго ставлення до людей. А керує всім цим вожатий. Його *головне завдання* – створити умови для самореалізації особистості кожної дитини. Тому *позиція вожатого* – старший друг, порадник, довірена особа дитини, підлітка, педагог, що аналізує результат своєї праці.

2.3. Функціональні обов'язки організатора літнього дитячого відпочинку в оздоровчому закладі:

1. Скласти план роботи і дотримуватись його виконання.

2. Протягом всього періоду в таборі вести щоденник.

3. Щоденно організовувати і проводити роботу з виховання і активного відпочинку дітей.

4. Регулярно підводити підсумки роботи та висвітлювати їх через газету.

5. Неси відповідальність за цілісність та збереження майна табору, стежити за дотриманням чистоти і порядку на території табору,

6. Інструктувати дітей перед виходом за територію табору.

7. Негайно доповідати начальнику табору про всі випадки і грубі порушення в загонах.

8. Не допускати самовільних відлучень дітей за територію табору.

9. Нести відповідальність за життя та здоров'я дітей закріпленого загону (групи), вміти надати першу медичну допомогу.

10. Негайно повідомити лікаря про скарги дитини відносно поганого стану здоров'я.

11. Дотримуватись правил протипожежної безпеки.

12. Строго дотримуватись правил безпеки життя дітей під час купання, походів, екскурсій, спортивних змагань.

13. Брати участь у загальнотабірних заходах.

14. Забезпечити правильне виконання режиму.

15. Складати плани і звіти, звітувати на педагогічній раді, аналізувати результати зміни.

16. Керуватись наказами і розпорядженнями керівника табору, педагогічної ради, чергового по оздоровчому табору.

2.4. Пам'ятка з техніки безпеки під час роботи з дітьми у таборі

1. Ознайомитися з розпорядком роботи табору та одержати вступний інструктаж на робочому місці.

2. Ознайомитися з маршрутами та місцями евакуації дітей на випадок пожежі, з первинними засобами пожежотушіння, місцями їх розміщення.

3. Ознайомити дітей (за малюнками, гербаріями) з місцевими отруйними рослинами, небезпечними тваринами.

4. Не залишати без нагляду електроприлади (телевізори, настільні лампи, не дозволяти торкатися розеток, обірваних проводів.

5. Заздалегідь ознайомитися з маршрутами екскурсій, походів, прогулянок.

6. Дотримуватись правил вуличного руху при організації руху групи дітей.

7. Не дозволяти дітям вилазити на дерева, різні споруди, без дозволу заходити на будівельні майданчики.

8. Не користуватися водою для пиття з відкритих водойм і невідомих джерел.

9. Не дозволяти пробувати на смак невідомі плоди рослин, бо це може привести до отруєння.

10. Не дозволяти дітям купатися без дозволу і в невідомих місцях. Перед купанням дітей обстежувати дно водоймища, в час купання тримати дітей в поля зору, купати дітей невеличкими групами (5-6 чоловік), не допускати пустощів у воді, заходження глибше, ніж по пояс.

11. Не допускати перегрівання дітей на сонці.

12. У походи до лісу, парку обов'язково ходити у зручному спортивному взутті, панамках чи капелюхах.

13. Завжди тримати в полі зору всіх дітей, не дозволяти відлучатися нікому без дозволу.

2. 5. Реквізит студента-практиканта.

1. Особисті документи: паспорт, ідентифікаційний код, направлення на місце проходження практики, книжка медичного огляду, довідка про освіту

(копія диплома, довідка про незакінчену вищу освіту тощо), посвідчення про додаткову набуту спеціальність, трудова книжка (за наявності).

2. Робочий щоденник.
3. Годинник, секундомір, компас, ніжик, ліхтарик, свисток, голки та нитки.
4. Канцелярський мінімум: набір ручок, олівців, гумка, папір різного формату, лінійка, фломастери, фарби, плакатні пера, пензлі, клей, кнопки, скотч, ножиці.
5. Форма одягу: парадна, вихідна, повсякденна, робоча, спортивна.
6. Одяг та взуття: спортивні, туристичні, пляжні.
7. Предмети особистої гігієни.
8. Особиста медична аптечка.

2. 6. Перелік методичних матеріалів для роботи в літньому оздоровчому таборі.

1. 10-15 різнопланових ігор.
2. 5-10 текстів та мелодій дитячих пісень.
3. 8-10 заготовок справ для дозвілля: вікторини, конкурси, свята, КВН тощо.
4. 8-10 цікавих розповідей (історій), які можна розповісти з ходу: для першого знайомства, зміни настрою, теми розмови, тощо.
5. 8-10 історій з життя (біографій) цікавих людей: історичних осіб, артистів, спортсменів, тощо.
6. Сценарні розробки 8 – 10 тематичних заходів: свята, шоу, концерту, фестивалю тощо.
7. Фонограми для озвучування заходів.
8. Матеріали (вирізки з газет, журналів) для обговорення та бесід.
9. Плани роботи та необхідний реквізит для гуртка (клубу, секції), який ви могли б очолити.
10. Матеріали та заготовки для загонового куточка, газети, оголошень.
11. 5-10 видів шрифтів для оформлювальних робіт.
12. Матеріали для різноманітного анкетування та тестування.
13. Знаки розрізнення для дітей загону або матеріали для їх виготовлення: значки, нашивки, шеврони, кепі, стрічки тощо.
14. 5-10 вправ ранкової гімнастики.
15. 10–15 конкурсів для „Веселих стартів”.
16. Календар пам’ятних дат літа.
17. Банк ідей.

2. 7. Звітна документація

Після закінчення літньої педагогічної практики кожний студент-практикант подає таку **звітну документацію**:

1. **Характеристика** з оцінкою роботи студента-практиканта, підписана керівником і завірена печаткою установи, куди він був направлений для проходження практики. (Див. додаток 1.)
2. **Звіт студента про практику в оздоровчому закладі.** В звіті повинно знайти відображення таке:

- а) загальні дані про роботу в закладі: місце знаходження закладу, прізвище, ім'я, по батькові керівника закладу, заступника керівника закладу з виховної роботи, час перебування в закладі, з дітьми якого віку працював;
- б) основні питання, що стосуються змісту, форм, методів роботи в закладі;
- в) як були використанні під час практики теоретичні знання з педагогіки, психології, шкільної гігієни та інших дисциплін;
- г) чого навчили дітей і чому навчились самі, що з цього, на вашу думку, може стати в нагоді для роботи в школі, житті, для роботи з дітьми за місцем проживання;
- д) з якими труднощами зустрілись і як їх подолали;
- е) висновки і пропозиції щодо поліпшення виховної роботи в закладі, підготовки студентів до літньої педагогічної практики, організації і керівництва цієї практикою. (Див. додаток 2.).

3. Щоденник загонового вожатого. (Див. додаток 3.).

4. План-сітка. (Див. додаток 4.).

5. Загоновий куточок. (Див. додаток 4.).

6. Методична розробка виховного заходу. (Див. додаток 10.)

Плани повинні бути підписані керівником закладу чи педагогом-організатором. На основі всіх матеріалів, що характеризують роботу студента, в залікову книжку ставиться **залік**. Всі матеріали студенти подають на кафедру **не пізніше 27 червня** поточного навчального року.

Додатки

Додаток 1.

Схема написання характеристики на студента-практиканта

Керівник літнього оздоровчого табору складає характеристику на студента-практиканта (за схемою). Характеристика обов'язково завіряється печаткою закладу і підписом директора.

Орієнтовна схема написання характеристики на студента-практиканта

1. Прізвище, ім'я, по батькові студента. Назва табору, в якому проходив літню педагогічну практику, дата.
2. Вік дітей, з яким працював студент-практикант.
3. Готовність студента до проведення практики.
4. Знання практикантом методів і форм роботи з дітьми, уміння реалізувати їх у практичній діяльності.
5. Вміння планувати роботу. Виконання складеного плану виховної роботи.
6. Підхід до дітей, вміння організувати і зацікавити дитячий колектив.
7. Рівень виконання завдань виховної роботи в загоні.
8. Забезпечення дисципліни у загоні та охорони здоров'я і життєдіяльності дітей.
9. Життєва позиція практиканта, його дисциплінованість, ставлення до праці.
10. Позитивні сторони і основні прогалини в педагогічній підготовці практиканта.
11. Побаження, рекомендації, поради для студента-практиканта.
12. Загальна оцінка за літню педагогічну практику («задовільно», «добре», «відмінно»).

Зразок написання характеристики **Характеристика**

студентки 32 групи ННІ педагогіки Житомирського державного
університету імені Івана Франка
ПРУС Ольги Павлівни.

Ольга Павлівна Прус проходила педагогічну практику в літньому оздоровчому таборі “Супутник” м. Житомира з 1 липня по 31 липня 2018 року.

Студентка, маючи міцні знання з педагогіки, психології, фахових методик, вміло і творчо підходила до організації дозвілля дітей, добре опрацьовувала зміст нових і цікавих колективних творчих справ, володіє методикою їх підготовки та проведення.

Прус О. П. брала активну участь у житті табору: в арсеналі її роботи були ігри, конкурси, вікторини, дискусії за круглим столом, походи і екскурсії. Слід зазначити, що вдало підібрані різноманітні види діяльності відчутно сприяли розвитку світогляду дітей.

Практика свідчить про змістовність знань студентки, наявний досвід роботи з дітьми, про любов до професії педагога. Студентка вдало і цікаво провела залікові заняття „Міс табору”, конкурсно-розважальну програму „Ми –

туристи”. Значну увагу приділяла здійсненню природоохоронної діяльності, а також проведенню бесід на моральну та громадянську тематику.

За час проходження літньої практики Ольга Павлівна виявила педагогічний хист, кмітливість і здатність об’єднувати дитячий колектив. Вона користувалася повагою і любов’ю дітей та співробітників.

Із проведеної роботи видно, що в майбутньому студентка буде гарним вихователем та організатором дитячого колективу. Рішенням педагогічної ради вирішено оцінити роботу на „відмінно”.

Директор табору

“Супутник” /

підпис/

/Печатка/

Додаток 2.

Орієнтовний зразок написання звіту

Титульна сторінка

Звіт

про літню педагогічну практику

в оздоровчому таборі „-----”

студентки _____ курсу

-----факультету

(прізвище, ім’я, по батькові)

Схема звіту

1. В якому оздоровчому таборі і ким працював, час перебування в таборі.
2. Умови роботи в оздоровчому таборі.
3. Зміст проведеної роботи:
 - перші дні в таборі, зустріч дітей, планування роботи, підготовка до свята відкриття табірної зміни та участь практиканта в ньому; перші враження і труднощі в роботі;
 - екскурсії, походи і подорожі, натуралістична і краєзнавча робота, участь практиканта в ній;
 - оздоровча і фізкультурно-спортивна робота (змагання, ігри, свята), участь практиканта при проведенні цих заходів;
 - екологічна робота;
 - робота гуртків.
4. Короткий аналіз роботи:
 - чого навчився на практиці (яких знань, умінь і навичок набуто);
 - які взаємини склалися з дітьми в загоні, з педагогічним колективом;
 - як змінилися особистісні якості практиканта;
 - що допомагало Вам у роботі з дітьми;
 - яких знань, вмінь і навичок не вистачало Вам у роботі з дітьми;
 - які виявлено труднощі та прогалини у підготовці до роботи з дітьми в літньому таборі.
5. Висновки і пропозиції щодо вдосконалення організації педагогічної практики в оздоровчому таборі та підготовки до неї.

ЗВІТ
про педагогічну практику
студентки 31 групи ННІ педагогіки
КАЛЬЧЕНКО Світлани Василівни

Проходила літню педагогічну практику з 1.06.2018 р. по 21.06.2018 р. на посаді педагога-організатора у літньому оздоровчому таборі “Супутник”. Дозвілля дітей в таборі проводилося згідно плану роботи, складеного з урахуванням інтересів та побажань дітей.

Діти відвідували кінотеатри, музеї, будинок культури, де вони мали можливість дізнатися багато нового, корисного, цікаво і змістовно провести свій вільний час.

Більшу частину дня діти проводили на свіжому повітрі, де вони разом із вожатими брали участь в різних виховних заходах, проводили конкурси, змагання, веселі старти, грали в різноманітні ігри, співали, купалися, загоряли. Все це сприяло їх оздоровленню і загартуванню.

Діти мого загону були дуже різними, всі хотіли брати участь у виховних заходах, і тому моїм завданням було спланувати так день, щоб жодна дитина не залишилась без діла, не нудьгувала, а навпаки, запам'ятала кожен день, проведений в таборі, на все життя.

У загоні ми проводили кожен день якийсь новий захід, згідно плану-сітки, наприклад: “Веселі старти”, інсценізація казки “Спляча красуня”, “Перехрестя кохання”, “Міс табору”, „День здоров'я”, „День гумору”.

Взагалі дітям не приходилося сумувати. Всі були задоволені і щасливі. Особливо цікавими і захоплюючими були спортивно-розважальні програми “Веселі старти”, “Два кораблі”, “На ярмарку”, в яких брали участь дві команди – команда дітей і команда вожатих, а також шоу краси “Міс Чарівність”, яке готували діти мого загону. Всі дівчата були молодці, всі були чарівними. Кожна учасниця показала себе з найкращої сторони. А Калиновська Марина стала “Міс глядацьких симпатій”.

Педагогічна практика в таборі мені дуже сподобалась. Я у захваті від роботи з дітьми і вирішила, що моя педагогічна діяльність буде пов'язана тільки з дітьми, а це означає, що я буду вчителем. Я зрозуміла, що це мій поклик.

25.06.2018 р .
Кальченко Світлана.

Додаток 3.

Педагогічний щоденник

Студент-практикант веде „Педагогічний щоденник”, в якому відображаються результати спостережень за дітьми, їх взаємовідносинами. „Педагогічний щоденник” – це результат творчості студента, його роздумів, він не лише допомагає організувати час, а й учити, як аналізувати свою роботу.

Водночас щоденник – це і робочий документ, в якому студент-практикант аналізує кожний прожитий день, робить висновки, узагальнення, накреслює план на перспективу. Щоденник допомагає фіксувати найбільш цікаві сторінки життя загону, бачити дитячий колектив, його радощі та перемоги, розчарування

та пошук і є звітним документом, де узагальнено всю денну діяльність загону. Щоденник заповнюється за встановленою формою, що полегшує аналіз змісту роботи із загonom.

Зразок щоденника

1 сторінка

Щоденник педагога-організатора

Студента-практиканта (П.І.П., група, факультет) _____

Літній оздоровчий заклад _____

Загін _____

Час проходження практики _____

Керівник закладу _____

Заступник керівника закладу з виховної роботи _____

2 сторінка

Назва загону _____

Девіз _____

Речівка _____

Емблема _____

Загонова пісня _____

3 сторінка Відомості про дітей

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Вік	Клас	Школа	В яких гуртках працював	Громадські доручення в школі	Яке завдання одержав	Стан здоров'я	Домашня адреса	Батьки

4 сторінка

№ п/п	Прізвище, ім'я	Громадські доручення в таборі	Заохочення і нагороди

5 сторінка

Орієнтовний розпорядок дня літнього оздоровчого закладу

- 8. 00. Підйом і прибирання постелі.
- 8. 10. Ранкова гімнастика.
- 8. 30. Водні процедури.
- 8. 50. Ранкова лінійка.
- 9. 00. Сніданок.
- 9. 30. Робота в загонах.
- 11.00. Оздоровчі процедури.
- 12.30. Час індивідуальної діяльності дітей.
- 13.30. Обід.
- 14.30. Післяобідній відпочинок.
- 16.00. Полуденок.
- 16.30. Загальні табірні заходи.
- 18.30. Час індивідуальної діяльності дітей.
- 19.00. Вечеря.
- 20.00. Культурно-масові заходи.
- 21.30. Підведення підсумків дня.
- 21.45 Підготовка до сну.
- 22.00 Сон

6 сторінка

Розклад роботи гуртків.

7 сторінка

План-сітка на зміну.

8 сторінка

Особистий план роботи студента-практиканта на день.

Дата і час роботи	План роботи на день	Психолого-педагогічний аналіз робочого дня

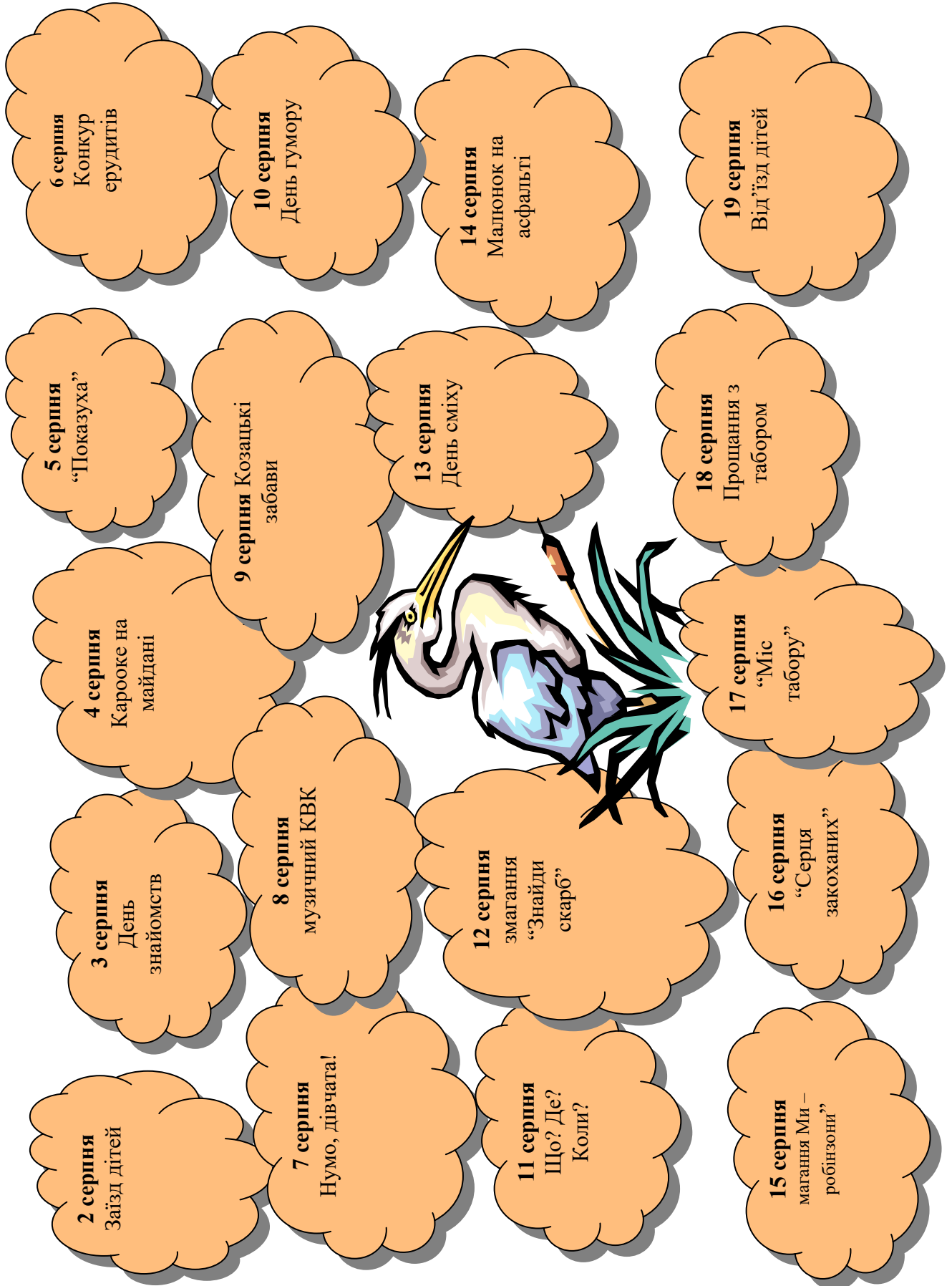
Аналіз робочого дня описується за схемою:

1. Які виховні цілі та педагогічні завдання були висунуті?
2. Що було проведено протягом дня в загоні (КТС, трудові завдання, екскурсії, рухливі ігри)?
3. Які емоційні стани переважали у дітей протягом дня?
4. Як діти ставились до проведення конкретної справи, як готувалися, яку брали участь (хто був лідером, хто пасивним, які міжособистісні стосунки склалися між дітьми), яке враження залишилося після проведення справи?
5. Чи були досягнуті висунуті цілі на день?
6. Висновки.

План-сітка

5 липня Заїзд дітей	6 липня Ознайомлення з табором	7 липня Ігротека	8 липня Олімпіада	9 липня “Кохання з першого погляду”	10 липня Магематичний КВК	11 липня День сміху
12 липня Міс табору	13 липня Відгадай мелодію	14 липня Веселі старти	15 липня Інтелект шоу	16 липня День іменинника	17 липня Козацькі забави	18 липня Музичний КВК
19 липня Малюнок на асфальті	20 липня Міс спорту	21 липня Безпека руху	22 липня Міс Краса	23 липня Людина і природа	24 липня Місто, де ти живеш	25 липня Бігова доріжка
26 липня Міс навпаки	27 липня День гумору	28 липня Що? Де? Коли?	29 липня День Нептуна	30 липня Змагання “знайди скарб”	1 серпня Брейн - ринг	2 серпня Гра “Два кораблі”
3 серпня Караоке	4 серпня Закриття зміни	5 серпня Від’їзд				

ПЛАН-СІТКА

ВЕСЕЛКА

Загонова пісня

Про калину пісня лине
До неба злігає.
Гей, родино, Україна веселкою грає,
Синє небо обіймає, золоті роздоли.
Нас стрічає, зустрічає веселкова доля.

Приспів:

Хай у кожному серці,
Наче сонячна мрія,
Заспіває веселка
На добро і надію

Понад цвітом-дивоцвітом
Веселка іскриться
Будем дбати, шанувати
Прадавні криниці,
Ярославів поради.
Кобзареве слово,
Честь козацької громади,
Солов'їну мову.

Девіз

Веселка,
веселка,
Над нами світи -
Ми сильними й
спритними
Будем рости!

Наші справи

5.07.04—заїзд дітей
6.07.04—день знайомств
7.07.04—день здоров'я
8.07.04—Батьківський день
9.07.04—дискотека
10.07.04—малюнок на
асфальті
11.07.04 – КВК
12.07.04 – Міс табора

Список
дітей

Наші вітання

Додаток 5.

Орієнтовані назви та девізи дитячих загонів

В організаційний період вихованці кожного загону разом з педагогом-організатором вибирають назву і девіз для свого загону, оформляють свій загоновий куточок. Назва загону відображає основну ідею та напрямок його діяльності. Тут слід надати дітям можливість проявити свою винахідливість, ініціативу.

Назва	Девізи
„Веселка”	Веселко, веселко, із сонця й води, ми чуйними, добрими будемо завжди”
„Дружні”	„У морі хвиль ми почуємо знов: віримо в щастя, надію, любов”
„Лідер”	„Кожне діло треба знати, як скінчити, як почати”
„Берегиня”	„Берегиня роду і життя. В родині кожній щастя берегла”
„Червона калина”	„Червона калина хай піснею лине”
„Котигорошко”	„Як будеш сміливим і вправним усюди, Тебе шануватимуть, знатимуть люди”
„Смішинки”	„Ми веселі, жартівливі, любимо пісні і сміх, Свою радість на дозвіллі Ділим порівну на всіх”
„Капітошки”	„Криниці людяності, чисті і святі. Вода цілюща треба кожному в житті”.
„Барвінчата”	„У барвінковій країні дуже добрі й чемні діти. Гей, малята поспішайте, в цю країну вирушайте!”
„Трудівничок”	„Вмію прясти, вмію шити, якось буду в світі жити”
„Козаки”	„З давніх-давен захисник Батьківщини, Лицар славетний з степів України”
„Громада”	„Будем дбати, шанувати прадавні криниці”
„Веселка”	„Хай у кожному серці, наче сонячна мрія, заспіває веселка на добро і надію”
„Джура”	„Козакам від роду немає переводу”
„Краплинки-веселинки”	„Ми краплинки-веселинки, До струмків впадаєм дзвінко, А струмочки до криниць.

	Разом будемо дружити”
„Допитливі”	„Про минуле пам’ятати хочемо ми пообіцяти, З давніх-давен і донині Знати історію України”
„Буратіно”	„Нудьгу, лінь, павутину ненавидить Буратіно”
„Молодість”	„Нам ніколи не буде шістдесят, а чотири рази по п’ятнадцять”
„Мурашки”	„Дружно й весело усім у мурашнику моїм”
„Хід” (хлопці і дівчата)	„А ти, душа, добром і совістю цвіла, ми до щасливого прямуєм джерела”
„Кульбабки”	„Триматись разом, щоб не здуло”
„Данко”	„Рукою мужньою серце дістань і подаруй його людям”

Додаток 6.

Закони життя в літньому оздоровчому закладі

З перших годин перебування в закладі дітей необхідно познайомити з традиційними законами табірної життя.

- **Закон „0 – 0”** (закон точності). Кожній секунді життя – особливий рахунок, а тому кожна справа і режимний момент повинні розпочинатися вчасно. А віднімати у друзів час – це позбавляти їх цікавих справ, спілкування, відпочинку, настрою;

- **Закон території**. Необхідно бути господарем на території закладу, берегти майно, природу, чистоту; не виходити без дозволу старших за межі території;

- **Закон доброзичливого ставлення до людей**. Поважне ставлення на словах і на ділі до людей, що навколо тебе, створює всі передумови до здорової товариської атмосфери, продуктивної життєдіяльності і приємного відпочинку;

- **Закон правої руки**. Піднята до гори права рука є сигналом „Увага”. Всі присутні повинні вислухати звернення, пораду, прохання чи наказ педагога. Жест піднятої руки (або відкритої долоні) означає „Прошу мене вислухати”;

- **Закон води** вкрай необхідний літньому оздоровчому закладу. Вода надто приваблює дітей. Цей закон зобов’язує ставитись до води з повагою, без лихацтва, загравання. До води і в воду – тільки разом із загоном і тільки з дорослими людьми;

- **Закон зелені** нагадує кожному: краса території, чудова природна зелена палітра дерев, кущів, галявин і квітників – все це результат праці багатьох і багатьох людей, закоханих у свій заклад. Якщо кожний зірве хоч по одному листочку або по одній квіточці в день, квітуча територія перетвориться в пустелю.

Календар літа

ЧЕРВЕНЬ		
1 червня.	Міжнародний день захисту дітей.	День мобілізації світової громадськості по захисту дітей від загрози війни, проти експлуатації дитячої праці, за здійснення їхнього виховання і навчання на демократичній основі. Встановлений у 1949 році. У 1959 році ООН прийняв Декларацію прав дитини.
4 червня.	Василисько.	„Солов’їна ніч”. В цей день не прийнято починати нові справи.
5 червня	Всесвітній день охорони оточуючого середовища.	Цей день був установлений з ініціативи передових учених світу у 1972 році на Стокгольмській сесії Генеральної Асамблеї ООН. В нашій країні охорона природи, раціональне використання її багатств розглядається як справа державної ваги. В загоні можна провести конкурс на кращого знавця природи, кращий плакат або розповідь-естафету, вечір казок про природу, які діти складуть самостійно. Операція "Чисте подвір'я".
6 червня.	День журналіста. День народження Олександра Сергійовича Пушкіна (1799–1837),	Традиційний день журналіста. Конкурс на кращу газету-репортаж про табір.
50-й день після Великод ня	Трійця.	Зелені свята. Русланії або русалій день відзначається в перший четвер після Трійці.
Перша неділя червня.	День працівників легкої промисловості.	Знайомство з підприємствами легкої промисловості району, зустріч з працівниками легкої промисловості.
7 червня.	День меліоратора.	Розповідь про користь та негативні наслідки меліоративних втручань в земельні надра.
8 червня	Всесвітній день океанів	
9 червня.	Всесвітній день друзів.	В цей день не прийнято сваритися і вести зайвих розмов.

12 червня.	Василіска-зміювика	Вважається, що в цей день справляються зміїні весілля, тому не бажано ходити до лісу та лугу.
13 червня.	Єремія.	Астрономічна межа літа. Після Єремії насіння вже не проростає.
Друга неділя червня	День медичного працівника.	Конкурс „Доктор Айболит”, зустріч з медичними працівниками табору.
15 червня	Никифора.	В цей день заготовляють кору, плетуть віники, водять хороводи.
Третя неділя червня	День батька.	Табірний конкурс „А нумо, тато !”.
21 червня	Теодора-Стратилата.	День літнього сонцестояння. Найкоротша ніч. 22 червня – найдовший день.
22 червня	День Скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні. Початок Великої Вітчизняної війни	В 1941 році фашистська Німеччина здійснила напад на Радянський Союз. "Наш край у роки Великої Вітчизняної війни: сторінки історії"; "Дитинство, опалене війною".
23 червня	Міжнародний Олімпійський день.	Проводяться спортивні заходи.
25 червня	День митної служби України.	Бесіда „Історія митної служби України, її призначення”.
26 червня	Кулини (Килини).	День гумору. З цього дня селяни в Україні готували їжу та вечеряли на вулиці.
27 червня	Всесвітній день рибальства.	Дводенний турпохід до водоймища. Екологічна бесіда про тварин і риб, які живуть у водоймищах України.
28 червня	День Конституції України.	В цей день було прийнято Конституцію України. Бесіда про державну символіку.
Остання неділя червня	День молоді.	Розповідь про життя молоді в інших країнах. Дискотека.

Л И П Е Н Ь		
1 липня	День архітектури України.	Вікторина „Чи знаєш ти архітектурні стилі ?”, конкурс „Піщаних архітекторів”.
3 липня	Павутинний день.	В народі прийнято виготовляти витинанки.
6 липня	Всесвітній день поцілунків	Самим незвичайним святом, заснованим ООН, є міжнародний день поцілунків. Він відзначається 6 липня, в спекотний літній день. І, напевно, не даремно в літній, спекотний день, адже поцілунок передає найтепліші почуття, та самі сонячні емоції!.
7 липня	Івана Купала (Купала).	Давнє народне язичницьке свято – свято краси, молодості і самоочищення.
8 липня	Петра і Феронії.	Свято кохання.
9 липня	Сунічник.	Збирають ягоди до спаду роси.
11 липня	День шоколаду.	День сьогодні шоколада Нехай в житті все буде гарно
12 липня	Павла і Петра.	Петрівка
15 липня	Фотія.	Кінець косовиці.
18 липня	Опанаса.	Свято Місяця.
20 липня	Міжнародний день шахів.	Шаховий турнір табору.
24 липня	День княгині Ольги.	Велика Ольга нам сили дала, І хрест православний під небом звела.
28 липня	День Святого Володимира.	Князь Володимир Русь хрестив, Християнство нам прищепив,.
29 липня	Валентини.	День іменного снопа. Закінчується спека, замовкають птахи.
С Е Р П Е Н Ь		
1 серпня	Мокрини.	Мокрий день – мокра осінь.
2 серпня	Пророка Іллі.	Одне з найбільших літніх свят. Після Іллі не рекомендується купатися.
4 серпня	Марії Магдалини.	Добрий день.
7 серпня	Анни.	Цим днем завбачували зиму.
9 серпня	Пантелеймона (Палія).	Не прийнято працювати. Збирають цілющі трави, палять свічки для захисту домівки
12 серпня	Міжнародний день молоді..	Молодіжний день настав, Свято яскравих, енергійних, Свято молодих світил.
13 серпня	Всесвітній день	Весь світ відзначає ваше свято, друзі,

	лівші.	Сьогодні лівша торжествує!
14 серпня	Перший, медовий Спас. Маковей.	Проводи літа. Свято квітів, Початок Спасівки – двотижневого посту.
19 серпня	Другий Спас (Великий).	Преображення Господнє. Хліборобське свято. Свято врожаю. Яблучне свято. Друга зустріч осені.
23 серпня	День Державного прапора України.	Спортивне свято "Козацькі забави". Бесіда про Українські державні символи.
24 серпня	День незалежності України.	В 1991 році була проголошена незалежність України як самостійної держави.
28 серпня	Перша Пречиста.	Успіння пресвятої Богородиці. Дожинки.
29 серпня	Третій Спас.	Післясвято Успіння. Третя зустріч осені.

Додаток 8.

Методичні поради з організації ігор

1. Гра для організатора літнього дитячого відпочинку повинна бути засобом виховання. Підбір та використання ігор мають відповідати вирішенню конкретних виховних завдань та забезпеченню змістовного дозвілля дітей.
2. При виборі гри слід враховувати:
 - вікові та індивідуальні особливості дітей;
 - бажання та настрої дітей;
 - умови проведення та наявність необхідного інвентарю.
3. З новим колективом слід розпочинати з ігор добре вам знайомих, в яких ви можете стати лідером, набути авторитет.
4. Перед початком гри в доступній формі ознайомте учасників з правилами, порядком проведення гри та очікуваним результатом.
5. У разі поділу на команди, вибору ведучих, капітанів тощо скористайтеся жеребкуванням або лічилками.
6. Для дотримання дисципліни та порядку при проведенні гри використовуйте, у разі необхідності, умовні сигнали: свисток, помах руки (прапорця), зупинку музичного супроводу, оплески тощо.
7. Ваше місце в грі повинне бути активним: безпосередня участь, ведучий, капітан команди, болільник тощо.
8. Вносьте в гру елементи романтики, загадковості, несподіванки, творчості.
9. По завершенню гри слід оголосити результати та провести аналіз. Потрібно відзначити не лише переможців, але й переможених.

**Методична література на допомогу
студенту-практиканту**

1. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. – 2-ге вид. – Х.: Вид. група «Основа», 2012. – 176 с.
2. Закон України «ПРО ОСВІТУ» / Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 класи. – К. : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. – 240 с.
3. Ігри та розваги для дітей: У допомогу педагогам-організаторам шкіл, літніх оздоровчих таборів, дитячих громадських організацій / Упор. Р.В. Андрієвська, Т.І. Мосейчук. – Житомир, 2000. – 64 с.
4. Є.І.Коваленко, А.І. Конончук, І.М.Пінчук, В.М.Солова. Методика роботи в літньому оздоровчому таборі: Навчальний посібник. – К.: ІЗМН, 1997. – 280с.
5. Настенко Н. В. Барви сонячного літа / Н. В. Настечко, О. К. Цоков. –П., 2003. – 98 с.
6. Організація відпочинку та оздоровлення дітей: концепції, технології, досвід / [Биховська О. В., Горбинко В. М., Петрочко Ж. В. та ін.]. – К.: Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2004. – 208 с.
7. Педагогу-організатору літнього відпочинку дітей: Методичні рекомендації / Упор. В.І.Виговський. – Житомир, 1998. – 40 с.
8. Рудницька Н.Ю. Краєзнавство та туристична робота: Методичний посібник для студентів і викладачів педагогічних навчальних закладів/ Н.Ю. Рудницька.- Житомир: Видавництво ЖДУ імені Івана Франка, 2008. – 89 с.
9. Скуратівський В. Місяцелік. Український народний календар. – К., 1991.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ КТС.**

ТЕМА: Українські звичаї та традиції.

МЕТА: виховувати у дітей шанобливе ставлення до історії України, надбань українського народу, народних майстрів та умільців; закріпити знання дітей з історії України, народознавства.

ОБЛАДНАННЯ:

- роботи народних майстрів, умільців села (національний одяг, предмети побуту і ремесла, знаряддя праці, предмети художнього розпису, писанкарства, різьблення по дереву, вироби з глини, вишиванки, вироби національної кухні);

- аудіо касети із записами фонограм для виконання пісень, танців;
- вірші і пісні на задану тематику;
- художнє оформлення класної кімнати;
- необхідні предмети для проведення конкурсу.

ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ: фольклорне свято українських звичаїв та традицій.

УЧАСНИКИ: педагоги-організатори, діти загону, запрошені гості: батьки, умільці народних ремесел, народні майстри.

Підготовка заходу.

1. **Попередня робота колективу:** проводиться зібрання дитячого колективу з метою розподілу завдань. Призначаються відповідальні за привітання, проведення ігор, танців, підготовку віршів, оформлення класної кімнати, написання сценарію свята.
2. **Колективне планування.** Обговорення сценарію свята. Розподіл ролей.
3. **Підготовка до свята:** оформлення приміщення, запрошення гостей, розташування виробів експозиції.

План проведення заходу:

1. Вступ. Привітання гостей та присутніх на святі. Короткий екскурс в історію України.
2. Ведення свята за сценарієм: читання віршів, виконання пісень, танців.
3. Проведення конкурсу.
4. Підведення підсумків свята.

Сценарій свята.

Ведуча. В усіх народів світу існує повір'я, що той, хто забув звичаї батьків, карається людьми і Богом. І він блукає по світу, як блудний син, ніде не може знайти собі притулку. Але хто ж ми? Які? Звідки? Ці запитання завжди з нами. Відповіді ми шукаємо всюди. А може варто прислухатися, насамперед, до голосу, який то тихіше, то голосніше звучить в нас самих. Можливо, в нас це відлуння, а сам голос йде із далекої-далекої давнини...

Дівчата виконують танець „Молитва”.

Педагог-організатор. У час духовного відродження нашого народу все уважніше вдивляємося в його історію, все частіше звертаємося до нашого минулого. Кожна людина завжди з великою любов'ю і душевним трепетом згадує те місце, де вона народилася, де промайнуло її босоноге дитинство з дивосвітом-казкою, у затишній батьківській оселі. І для кожного з нас – це його рідна земля, рідний край, його рідна Україна. Країна смутку і краси, радості і печалі, розкішний вінок з рути і барвінку, над яким світять яскраві зорі.

Учасник. Українська пісня... Хто не був зачарований нею, який митець не був натхненний її мелодіями, яка мати не співала цих легких, як сон, пісень над колискою дорогих своїх дітей. Українська пісня – це бездонна душа українського народу.

Лунає фонограма пісні „Ой, зеленєє жито, зеленє.”

Учасниця. Україна – золота й чарівна сторона. Земля рясно уквітчана, зеленню закосичена. Край, у якому почалося наше щасливе життя. Тут жили наші батьки, діди і прадіди, тут корінь українського народу, який сягає у глибину віків. А знати свій народ – це знати мамину пісню, що вчила добра і ласки, пам'ятати батьківську хату, знати бабусину розмальовану скриню, з трепетом брати до рук речі, які є в ній, і берегти, як реліквію.

Учасник. Ось сьогодні перед нами український рушник. „Хата без рушника – що сім'я без дітей”, - говорили в народі. Майже в кожній, навіть

найбіднішій оселі, завжди на видному місці висів рушник. Традиційно з рушником вітали появу дитини в родині. З ним зустрічали дорогих гостей. Його дарували старостам і зустрічали молодих після шлюбу. Рушник в Україні завжди був символом гостинності, на ньому підносили давню слов'янську святиню – хліб і сіль. Він був і взірцем людської працьовитості.

Учасниця. Дівчата, що вже могли тримати голку в руках, починали вишивати рушники. „Не лілуйся, дівонько, рушники вишивати – буде чим гостей шанувати” – наказувала мати доньці. У народі існує давня традиція: вишиваний рушник переходить від матері до дочки і стає сімейною реліквією. Двічі на рік прикрашали житло рушниками – на Різдво та Великдень.

Учасник. Виряджаючи сина у далеку дорогу, мати дарувала йому вишитий рушник. При цьому, бажаючи щастя, вона говорила: „Нехай стелить тобі доля цим рушником”. Червоні та чорні нитки у вишивці матусиного рушника – то наша одвічна любов та журба.

Виконується „ Пісня про рушник”.

Потім кілька хвилин приділяється виставленим роботам народних майстринь села. Розповідь про традиції української вишивки, властиві нашій місцевості. Звертається увага на символічне значення квітів, птахів, орнаментів, використаних у рушниках. Демонструються старовинні рушники, вишиті гладдю, хрестиком на домотканому полотні.

Учасниця. Гарним звичаєм в Україні була і дівоча коса, як своєрідна візитка охайності. В усіх родинх існував непорушний звичай – піднявшись вранці, дівчина мусила, насамперед, розчесати волосся і заплести косу. Прощання з косою, це, власне, прощання з дівуванням. Існує дуже велика кількість пісень та віршів про дівочу косу.

Лунає пісня „ Ой у вишневому садочку...”

Учасник. Найкращою оздобою голови дівчини був вінок. Народ вірив, що дівчина, маючи на голові вінок, володіє чарами, якими могла тяжко карати кожного напасника . Дівчинка починала носити вінок з трьох років. Перший вінок для неї плела мама, купала його в росах сім днів, а тоді до скрині клала. У віночок влітала чорнобривці, незабудки, барвінок, ромашки. Кожна квіточка лікувала дитину. Для шестирічної дівчинки у віночок влітали мак. Всього в українському віночку 12 квіточок і всі вони – обереги:

- вишневий та яблуневий цвіт – це символи материнської любові;
- калина – символ краси та дівочої вроди, символ України;
- деревій – символ нескореності, а
- барвінок – оберіг домашньої оселі:
- незабудка – покращує зір людини, а
- любисток та волошка – це символи людської відданості та вміння

бути корисним.

Ромашка у віночку наймолодша за своїм віком, саме вона стала символом доброти та ніжності. Її влітають разом з гронами калини та батіжком хмелю – символами гнучкості та розуму.

Учасниця. Між ромашок в лузі, біля річки,

Йшли в віночках білих дві сестрички.

Віддала і розпізнати важко,

Де малі дівчата, де ромашки.

Учасник. А ще до вінка в'язалися стрічки. В'язати стрічки теж треба вміти і знати їхні символи. Найперша – по середині - світло-коричнева – символ землі-годувальниці. Поруч з брунатною стрічкою в'яжуться жовті - символ сонця. Далі світло-зелені – символ краси та молодості. За світло-зеленими стрічками в'яжуться блакитні – символ неба. Далі в'яжуть жовтогарячу – символ хліба. Фіолетову, як символ мудрості людини, в'яжуть за жовтою. Наступна – малинова – символ душевності та щирості. Рожева – символ достатку. В'язали до строю і білу стрічечку, але тоді, коли кінці її були розшиті сріблом і золотом. На лівому кінці вишивали сонце, а на правому – місяць. Люди вірили у силу стрічок.

Учасниця. Стрічки - обереги волосся від чужих людей. Відмірялись вони по довжині дівочої коси і відрізалися трохи нижче коси, щоб її сховати. Людська пам'ять ще й досі зберігає мистецтво плетіння вінків. Але вінки з квітів пасують тільки до дівочого обличчя, а молодницям – хустка до лица.

Ведуча. Український народ, як давній символ, зберігає пам'ять про хустину. У кожній родині, де підросла дівчинка, розмальована на коліщатах скриня мала повнитися хустками. Хустка – це щоденний одяг для старих і молодих дівчат. Вишивану хустину, як знак любові і вірності, дівчина дарувала коханому. Не обходиться без хустини й весільний обряд. Хустиною під час весілля пов'язували руки молодих на знак міцного шлюбного союзу, міцної сім'ї. Молодницям виходити поміж люди без хустки вважалося непристойним. Коли син вирушав у дорогу, мати зав'язувала у білу хустину хліб, щоб не забував батьківського порогу. Хустина пройшла крізь віки, і нині вона незамінний предмет нашого побуту, традицій, ритуалів.

Учасник. Дай мені, мамо, хустину на щастя,

Хай буде на згадку вона,

Щоб не була поміж нами далека

Навіть чужа сторона.

Хоровод дівчат з великими хустками різного кольору виконує танок „Кривий танець”.

Ведуча. Споконвіку українські жінки та чоловіки свято шанували одяг, а особливо вишиту сорочку. Наші пращури вірили, що вона захищає людину не лише від негоди, а й від ворожих сил. Мова вишитих сорочок – це і сукупність візерунків, і гра кольорів, і майстерність вишивальниці. Мріючи про достаток, люди вишивали баранячі ріжки – символ багатства. Вишивали квітку, калину – як символ мудрості, доброти. Барвінок – символ немеркнучого життя; яблуневе поле - символ кохання. Україна знає понад 100 способів вишивання.

Ставлення до сорочки, значення її в житті людини народ закарбував у піснях, прислів'ях та приказках.

- Бідний на сорочку старається, а багатий і кожуха цурається.
- Як неділя, то й сорочка біла.
- Нема нічого, крім сорочки, в якій мати народила.

- У суботу має бути гарна погода, бо у суботу сирота сорочку сушить.

Виконується пісня „ Два кольори ”.

Демонструються зразки старовинного одягу: жіночі та чоловічі сорочки (повсякденні та святкові), жіночі фартухи, запаски, пояси, хустки.

Педагог-організатор. Звідки любов українця до зелених садочків? Звідки його пристрасть оточувати своє житло дикими деревами та кущами? Який кущ наймиліший для серця українця?

З давніх-давен існує звичай – біля щойно зведених осель на примітному місці в першу чергу висаджувати калину. Кущі калини розростаються, милуючи зір білим цвітом навесні й рубіновими кетягами ягід восени. Плоди калини символізують мужність людей, які проливали кров за Батьківщину в боротьбі з ворогами. Звідки ж взялася калина? Розповідають, що колись напали на українське село вороги. Дівчина-красуня, яку схопили бусурмани, вирвалася і почала тікати. Але раптом розірвалося її червоне намисто і розсипалися по землі яскраві намистинки, з яких через деякий час і повиростали калинові кущі.

Учасник. Калина – це спомин про домівку, пам'ять про рідну матір, її турботу і пестливі руки. Вважалося, що в сім'ї, де зберігається калинова сопілка, обов'язково народиться хлопчик. Зроду-віку калина була символом дівочої краси, кохання, вірності. Калинові кущі часто саджали на могилах.

Без калини не уявити пісенної творчості народної. Схиляються червоні кущі в луках і на козацьких могилах – журиться, сумує Україна . Та знову і знову лунає її безмежжям: „А ми тую червону калину підіймемо, а ми нашу славу Україну, гей, гей, розвеселимо!”

Виконуються пісні „Калина” , „Калинова земля”.

Присутніх пригощають стравами з калини, які виготовлені за старовинними рецептами. Це – пиріжки з калиною, калиновий кисіль, настоянка, варення , джем, чай з калини.

Ведуча. Є серед українських звичаїв та символів ще один, до якого все частіше звертаються люди. Берегиня – так називали наші пращури богиню, що берегла їх від усякого лиха і дарувала добро. Хто ж вона, українська берегиня? Мандрівників, що проїжджали повз Україну, приємно вражала врода українських дівчат, їхня охайність і співучість. Особливо вражала незалежність українок, їхня гордість, цілісність, самотійність. Немає кращого друга, як вірна подруга, але насамперед, жінка – це берегиня роду, турботлива і лагідна мати. „Матуся”, „неня”, „ненечка” – так називають цю найріднішу для кожного людину. „Материна молитва з дна моря виймає” – говорили люди. Та для кожного з нас рідна ненька – це також і країна, де народився, це наша рідна Україна.

Діти читають вірші про матір, Україну, свої власні вірші з даної теми.

Ведуча. Жінка-берегиня стоїть біля витоків нового життя, вона це життя плекає і зміцнює. В цьому її боже призначення, найперша і найголовніша сутність. Тож любіть свою Україну, шануйте її, і хай завжди над нею світять яскраві зорі.

Аналіз виховного заходу.

З великим зацікавленням поставилися до підготовки і проведення свята не тільки педагоги-організатори та діти загону, але й батьки, бабусі, дідусі, народні умільці. Кожен старався принести або підготувати щось цікаве, давно забуте, давно виготовлене, що стало реліквією родини.

Діти з великим задоволенням збирали місцевий матеріал, пов'язаний з народними звичаями, обрядами та традиціями. Вони дізналися про символічне призначення елементів української хати (вікна, двері, поріг, ікони, рушники), вишивки на українських рушниках та сорочках, фартухах, поясах.

З великою гордістю та шаною вони виставляли вироби своїх дідусів, бабусь, мам. І треба було бачити такі щасливі, усміхнені обличчя наших дітей, щоб зрозуміти, що необхідно якомога частіше влаштовувати подібні свята.

Додаток 11.

Схема аналізу колективної творчої справи

I. Підготовчий етап.

Висвітлення результатів попередньої соціометрії та аналіз на їх основі стану колективних взаємовідносин у дитячій групі.

Опис підготовчої роботи:

а) колективний вибір теми і форми творчої справи;

б) колективне планування;

в) утворення мікрогруп і ради справи;

г) розподіл доручень;

д) визначення студентом власної ролі у КТС;

е) уточнення, конкретизація плану та безпосередня організація його виконання.

II. Проведення КТС.

Висвітлення ходу колективної творчої справи (для свята – сценарій із зазначенням усіх його складових – ігор, конкурсів, змагань та ін.; для гри-подорожі – опис дитячої діяльності на кожній станції-зупинці). Обов'язкове висвітлення роботи мікрогруп та колективних форм творчої діяльності дітей.

III. Підсумковий етап.

Висвітлення результатів КТС. Опис обговорення з дітьми ходу справи. Оцінка діяльності окремих мікрогруп та окремих дітей. Позитив і негатив у підготовчій роботі на етапі проведення КТС. Оцінка ролі вчителя, батьків, запрошених осіб. Оцінка власної діяльності на всіх етапах підготовки і проведення КТС. Особисті недоліки.

Проведення підсумкової соціометрії. Порівняльний аналіз попередньої і підсумкової соціометрії. Висвітлення зрушень стану колективних взаємовідносин у дитячій групі (на конкретних прикладах). Загальна оцінка ролі КТС у поліпшенні психологічного мікроклімату у класі.

Додаток 12

Орієнтовні форми виховної роботи в ЛОТ

Концерт-блискавка готується за 30-40 хвилин до показу. Як правило, до програми входять вірші, пісні, гуморески, гра на музичних інструментах. Добре підказати дітям тематику концерту.

Літературний карнавал. Він дає можливість всім брати участь в конкурсі на кращий карнавальний костюм, його захист (читання, спів, виконання частинки з літературного чи музичного твору).

Конкурси-драматизації. Це театралізація у виконанні пісень, казок з монологами, авторськими виступами.

Ярмарок головоломок – розгадування і розплутування веселих головоломок.

Лицарі пера – програма конкурсного виступу юних поетів, прозаїків, пародистів, тут немає переможців, тут всі – молодці.

Лісова республіка – виставка лісових дарів, різних диковинок, виробів з лісового матеріалу, молюсків, квітів.

Мода...Мода...Мода... Демонстрація моделей на будь-яку погоду, пору року, тобто костюми різного призначення. Рекомендуються коментувати моделі, використовуючи музичні ритми, під які демонстранти представляють свої моделі.

Тіньовий театр. Учасники знаходяться за білим екраном. Сильний спектр світла (рефлектор), освітлюючи їх, створює тіньове зображення на екрані. Таким чином можна розігрувати інсценівки, казки, діалоги.

Вечір жанрів. Учасники вибирають жанр і працюють у ньому. Можуть бути представлені: цирк, театр драми, опера, оперета, ляльковий театр, естрадний жанр. Всі учасники переможці.

Бабуся-Загадуся. Проводиться за визначеною темою. Наприклад, загадки про овочі чи явища природи. Хто знає чи відгадає більше, той і переможець.

З'їзд художників. Малюнки на асфальті поєднують з різними плакатними конкурсами та іграми.

Лицарський турнір – конкурс для хлопців-старшокласників, які спробують себе у ролі елегантних і сміливих лицарів.

Золотий ключик. Конкурс для хлопчиків до 10 років з різноманітними завданнями.

Молодіжні вечірки – носять розважальний і пізнавальний характер. Для їх проведення згодиться те, що під руками:

„Вечірка днів народження” (конкурси іменинниками);

„У гості до НЛО” (змагання для „літаючих тарілок”);

„Яблучна вечірка” (різноманітні конкурси з яблуками);

„Газетна вечірка” (використавши стару пресу, є можливість розважити 2 команди смішними естафетами);

Таємничий острів. Кожний загін-команда. На урочистій лінійці капітанам команд вручаються карти, на яких зображені маршрути для проходження станціями. На станціях гравці виконують завдання і набирають певну кількість балів. На закінчення команди дають ребус, розгадавши його – є можливість відшукати „солодкий скарб”. (Як правило, це полудник, але, щоб отримати його, треба попрацювати).

Гра „Веселий експрес”. Так само, як і в попередній грі, створюються команди. Команди-поїзди – це ланцюжок дітей, котрі беруться за руки.

Пройшовши станції „Спортивна”, „Казкова”, „Чомучка”, „Загадки” та інші, за загальною кількістю набраних на станціях балів визначається команда-переможець.

„Острів любові” – запрошує всіх старшокласників на цікаві програми. Неодмінні атрибути вечора: свічка і гітара. Теми: „Перше кохання”, „Сімейне щастя”, „Кохання через роки”, „Кохання у віршах”, „Кохання без взаємності”.

Театральні самоцвіти (конкурс акторської майстерності). Пропонуються різні завдання: інсценізація скоромовок, казок, скласти вірші по римуючих словах „буріме” і прочитати з інтонацією, розіграти мімічну сцену на тему „на рибалці”, „прийом у лікаря”.

Сюжетні концерти. За основу береться відомий сюжет. Головні герої діють відповідно до сценічного образу. У програму вплітаються номери.

День рідної землі – цілий день розваг, сміху і веселого настрою. Зранку проводиться конкурс веселої інсценізованої народної пісні. Після полудника діють торги-атракціони, де можна заробити гроші для свого куреня, які виготовляються спеціально до свята. Після вечері аукціон, де загін може зробити за свої гроші колективну покупку. Купити можна овочевий набір, шоколадки, печиво, тиху годину, музиканта табору на 1 день, дискотеку і т.д.

Конкурс вожатської майстерності. Має на меті посприяти дружбі дітей і вожатих, адже змагаються у програмі веселих естафет вожаті, а діти – хвилюються за них. Мають успіх конкурси „Міс вожата” чи „Містер вожатий”, „Вожатській КВК.”

Бали, карнавали проводяться в кінці заїзду. Для них характерні святковість, оригінальність оформлення, використання карнавальних масок, урочистість відкриття і закриття. Поведінка учасників регламентується „бальним етикетом”. Бал завершується обов’язковим танцем для всіх, нагородженням переможців конкурсів і турнірів, головним призом, пам’ятним подарунками, жартівливими дипломами та почесними званнями. Фінал балу – загальна процесія по залу, а якщо це карнавал на вулиці, то по вулиці з піснями.

Алло, ми шукаємо таланти. Вечір проводиться в перші дні в таборі, з метою виявлення талантів для підбору у гуртки і залучення до організаційного комітету табору з культмасової роботи.

МОІ – Малі Олімпійські ігри тривають 2 дні. У перший день на урочистій лінійці піднімають прапор, клянуться у справедливості та запалюють факел богині Феміді, розпочинаються змагання з бігу, стрибків. На другий день переважають командні змагання і чекають переможців нагороди, показові виступи найкращих, спортивні танці. Це видовище дійсно подобається без винятку всім дітям.

Міс табору має на меті вибрати найкращу, найвродливішу, найрозумнішу, найчарівнішу дівчину-старшокласницю.

Міс „Дюймовочка” – аналогічний конкурс, лише серед молодших дівчаток. Різноманітні завдання захоплюють дітлахів і вони по-справжньому боліють за „своїх”.

„Кохання з 1-го погляду” і „Кохання з 31 погляду” в залежності від того – на початку чи в кінці зміни проводиться; Кохання з 31 погляду можна

замінити конкурсом „Серця двох”, де братимуть участь добровільно сформовані пари. Цей день варто оголосити Днем кохання, впровадити посади листонош, які будуть носити листи, вітальні листівки адресатам, або ж зробити „Скриньку кохання” і записки віддати на вечірній дискотеці.

„Зльоти мудреців”, „Щасливий випадок”, „Брейн-ринг”, „Що, де, коли?” – цікаві програми для тих, хто бажає набути хороших і нових знань.

День чистоти і здоров'я добре провести в кінці заїзду, це сприятиме ідеальній чистоті території. У програмі: урочистий наказ короля чистоти Акурата; збір і захороненні (похорони) сміття; розважальна програма здоров'я з визначенням переможців.

День колективного відпочинку батьків і дітей, інакше – батьківські дні, як правило, у таборі кожної неділі – це спортивні змагання, веселі концерти, у яких беруть участь не лише діти, а й батьки.

День близнюків влаштовують, коли в таборі їх хоча б 3-4 пари. Цікаві розповіді, розіграші, пародія — неодмінні складові програми.

Додаток 13

Медичні обстеження

Терапевт; дерматовенеролог; стоматолог; отоларинголог; флюорографія; дослідження крові на сифіліс, мазки на гонорею; дослідження на носійство кишкових інфекцій; серологічне дослідження на черевний тиф; дослідження на гельмінтози; мазок з горла та носа на наявність патогенного стафілококу.

Додаток 14

Зразок відношення

Кутовий штамп

з адресою,

телефоном установи.

Ректору

ЖДУ

проф.

Киричук Г.Є.

Дирекція (адміністрація) _____ просить направити для проходження (дає згоду на проходження) літньої соціально-педагогічної практики студента.....групи.....факультету (інституту) (прізвище, ім'я, по батькові). Термін проходження практики з.....по.....

Підпис керівника та печатка установи.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Гужанова Т.С., Рудницька Н.Ю.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

З ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (В ЛІТНІХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ)